ÉRK. 1905. JANUAR HÓ 4.

REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĂ de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA" iese în fie-care zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Tărgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 282. **Braşov, Luni-Marţi 21 Decemvrie.** **1904.**

Stégul e numai unul!

Cei-ce au urmărit cu atenţiune lupta înverşunată dintre partidele cele marĭ maghiare în timpul din urmă, se vor fi convins de sigur cât de mult predomină în aceste lupte formele şi principiile, după carĭ se învêrtesce tótă viéţa publică naţională şi politică la Maghiarĭ.

Dinpotrivă vedem la Românĭ cât de mult am rĕmas indĕrĕt în privinţa acésta şi cât de uşor se trece la noi adese-orĭ peste forme de drept şi consideraţiunĭ principiare. Esplicaţia e de asemenea uşóră: n'avem încă şcólă politică.

Dér când vom avé măcar un început, séu ca sĕ nu ḑicem mai mult, o umbră de o astfel de şcólă, décă doi-spre-ḑece anĭ nu ne-au ajuns, ca sĕ facem măcar o jumĕtate de pas înainte?

Va ḑice însĕ fie-care: unde suntem noi aḑĭ şi de ce drepturĭ şi de ce libertate ne putem bucura noi şi unde sunt şi de ce se pot bucura adversariĭ noştri politicĭ şi naţionalĭ? Noi stăm sub zodia ordonanţelor ministeriale de tot felul, carĭ nu dau de ruşine nicĭ ucazurile cele mai aspre muscălescĭ.

Dér spuneţi-ne unde se face mai bună şcólă pentru preţuirea dreptului şi a libertăţiĭ décă nu tocmai în împĕrăţia ucazurilor? Efectele s'au vĕḑut şi se vĕd. In faţa legiónelor de poliţai şi gendarmĭ vedem cu admirare cum chiar tinerĭ în frageda etate de pe la şcolile superióre îşĭ pun în pericol şi viéţa pentru apĕrarea principiilor şi a dorului lor de libertate.

Şi ce efecte produce regimul ordonanţelor la noi în ţéră? De sigur că nu ni-ar crede străinii când li-am spune, că adeseorĭ produce efecte aprópe contrare. Ce o fi ce n'o fi, dér ni-se pare că unii s'au prea învĕţat sĕ poruncéscă, ér alţii sĕ se umiléscă. Şi lupta, lupta despre care se vorbesce şi se scrie aşa de des pe la noi, unde rĕmâne, décă sfîrşitul e totdéuna acomodarea şi închinarea steagului?

Aceste contemplărĭ ni li-a resuscitat involuntar convocarea, ce o publicăm mai jos a unei conferenţe electorale la Sibiiu şi ne îndémnă a face paralele între aḑĭ şi acum ḑece anĭ, între spiritul de luptă de atuncĭ şi şcóla oportunismului de astăḑĭ, între neînduplecata perseveranţă de odinióră pe lângă principiile luptei nóstre naţionale, şi între elasticitatea înclinărilor multora de a ceda în contul acestor principii.

De ce însĕ sĕ mai continuăm a asĕmĕna ce a fost cu ce nu este, căcĭ orĭ cum s'ar têlcui schimbarea şi greutatea vremurilor, tot la acel resultat vom ajunge, adecă: ce a fost nu mai este, şi partidul nostru naţional nu mai póte fi acolo unde îi lipsesce capul şi inima. De géba vor scrie şi vor asigura cei atât de dibacĭ în a întórce mantaua după vênt, că ei cu partidul trăesc şi mor, căcĭ e cu neputinţă sĕ servescĭ de-odată la doi stăpânĭ, sĕ vréi sĕ facĭ destul şi cerinţelor partidului şi sĕ te ferescĭ apoi în tot chipul a nu carambola cu adversarii lui.

Ce sĕ-i facĭ însĕ? E şcóla cea nouă şirétă, care scie sĕ escamoteze aşa de bine şi partid şi program, încât aci ţi-l arată cu capul pe umerĭ, aci fără cap. Se vede că aceştĭ măeştrii au isbutit a sugestiona cu totul pe cei ce se pun aḑĭ în fruntea lor, ca sĕ le ajute sĕ-şĭ facă esperimentul înaintea unui public mai mare.

Dér ne oprim aicĭ. „Conferenţa electorală", de care făcurăm amintire póte va fi mai bună, decât faima ce i-a premers.

Una însĕ nu va puté face nicĭ în r'un cas: ca sĕ fie espresiunea partidului naţional român, fără sĕ aibă graiul şi duhul lui.

Stégul e numai unul şi una şi nedespărţită e voinţa de a-l duce la victorie. Aşa şi partidul nostru naţional de la 1881 póte trăi numai cu programul sĕu intact şi cu hotărîrea de a lupta şi de a-se jertfi pentru realisarea lui.

Braşov, 20 Decemvrie v.

Noul cabinet austriac. Crisa ministerială austriacă s'a resolvat. După o telegramă din Viena, Majestatea Sa a numit în locul lui Koerber pe baronul Paul *Gautsch*, al cărui nume nu se amintise măcar în tot decursul crisei. Noul ministru-preşedinte şi-a format deja cabinetul, în care, afară de doi miniştri, au rĕmas toţĭ cei vechĭ. Lista noului cabinet este următórea: Prim ministru *Gautsch*, ministru de interne *Bylandt-Reidt*, ministru al căilor ferate *Wittĕk*, ministru de comerciŭ *Call*, ministru de finanţe *Kosel*, ministru de justiţie *Klein*, ministru de culte *Hartel*, ministru de agricultură *Buquoy*, ministrul landwehr-ului *Welsersheimb*, ministru polon *Pientak* şi ministru ceh *Randa*.

Crisa ministerială în România. Camerele române n'au putut ţinĕ şedinţe nicĭ Sâmbătă din causa absenţei miniştrilor. Şedinţele s'au amânat pe astăḑĭ Lunĭ, când se speră că ministeriul va fi constituit.

Despre mersul crisei în decursul ḑilei de Sâmbătă ḑiarele, ce ne sosesc, aduc următórele detaliĭ. Sâmbătă la órele 5 d. a., a fost primit în audienţă şeful conservatorilor d-l Gr. G. *Cantacuzino*. Acéstă audienţă a avut însĕ politicesce numai o importanţă relativă — ḑice „Cronica" — în urma faptului că ea a fost solicitată deja de 4 ḑile. Pe Sâmbătă séra a fost convocată la clubul liberal o mare întrunire, la care a fost aşteptat d-l Sturdza. Se susţine, că d-lui Sturdza i-ar fi succes a limpeḑi situaţia în partid şi că ar fi stabilit deja şi lista noului minister, din care ar face parte următoriĭ liberalĭ: D. A. *Sturdza* preşedinte al consiliului şi ministru de rĕsboiŭ, Anton *Carp* finanţe, Ión I. *Brătianu* interne. V. *Morţun*, lucrărĭ publice, Toma *Stelian*, justiţie, Spiru *Haret*, culte şi instrucţiune publică, V. *Lascar*, esterne şi *Costinescu* domeniĭ.

Românii din Basarabia. In Basarabia s'a constituit un comitet naţional român, care urmăresce revendicarea mai multor drepturĭ de naţionalitate, între carĭ acela al *predărei limbei române în şcólele primare rurale şi oficiarea liturgiei în limba română*. S'a stabilit un program al acestor revendicărĭ, la care au aderat Poloniĭ, Finlandesiĭ şi Circazieniĭ, şi care a fost semnat pe clase de cătră representanţiĭ nobilimei, burghezimei şi a proprietarilor ruralĭ. Comitetul central al comitetelor naţionale s'a pronunţat pentru întroducerea constituţiei în Rusia.

Bulgaria şi Turcia. Organul guvernului bulgar „Novek" scrie cu privire la evenimentele din Macedonia următórele: Cu tóte că Bulgaria a încercat tóte mijlócele şi a făcut sforţărĭ marĭ, ca sĕ atragă atenţiunea Porţei asupra consecinţelor procedeului urmat de Pórtă, ea continuă sĕ anihileze îndeplinirea obligaţiunilor primite de Turcia. Turcia greşesce, ḑice oficiosul bulgar, décă crede că va isbuti şi de astă-dată, cum a isbutit de aşa numeróse orĭ în trecut, sĕ întârḑie soluţiunea cestiunei în suspensie amânându-o fără termen; Turcia va fi rĕspunḑĕtóre de complicaţiunile carĭ ar puté resulta şi carĭ nu vor puté fi tranşate de dênsa. Atenţiunea Europei întregĭ se îndréptă din nou spre situaţiunea din Balcanĭ, a cărei limpeḑire cere măsurĭ urgente şi energice.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(3)

„Credo".

De Iassy Torrund.

— Urmare. —

După-ce a eşit doctoriţa, parochul a ieşit şi el, din precauţiune, şi a încuiat uşa antretului. Apoi se întórse — profesorul abia acum observà cât e de palid şi zăpăcit parochul — scóse o hârtie din portofel şi ḑise trăgănat şi cu accentuare sinistră: „Regret, d-le profesor, că trebue sĕ vĕ comunic ceva neplăcut. Fiţi bărbat! Viu într'o cestiune fórte grea. Fiul d-vóstrĕ s'a îmbolnăvit şi zace în spitalul din Neustadt. Vĕ rog, cetiţi telegrama acésta, pe care o primii adineaorĭ":

„Doctor Steindörfer internat aséră în spitalul districtual de aicĭ. Difterie gravă. Rog puneţi tatăl în cunoscinţă. Soţia, la dorinţa pacientului, sĕ nu fie însciinţată. Tatăl sĕ vie imediat.

ss) Horsig, medic primar.

Mâna profesorului, în care ţinea telegrama căḑù grea pe masă. El însuşĭ rĕmase câte-va secunde aiurit. Apoi venindu-şĭ în fire ḑise: „Trebue sĕ plec la moment!"

„Domol! Domol!" observà parochul. „Sĕ nu bage de sémă cocóna! Plecăm amêndoi acum — la mine aştéptă sania cu caii puşĭ. Sĕ dea Dumneḑeu, sĕ nu scăpăm trenul!"

Profesorul Steindörfer a avut atâta stăpânire, ca sĕ-şĭ pótă lua adio de la noru-sa. „Părintele mĕ ia la plimbare cu sania până la pădurea din Holbeck", ḑise profesorul îmbrăcându-şĭ blana.

Vorba acésta n'a fost tocmai bine potrivită.

„Stai, tătucule! Nu scii, că făcusem planul sĕ mergem la amiaḑĭ împreună acolo, sĕ aducem pomul de Crăciun? Décă părintele aştéptă un sfert de óră, viu şi eu. Timpul este aşa de frumos!"

„Socot, că e prea frig pentru tine, copila mea. Lasă-ne singurĭ. Incât pentru pomul de Crăciun, ţi-l vom aduce noi", rĕspunse în pripă socrul. Ḑicênd acestea, eşi repede. Décă mai stetea o clipă n'ar fi fost capabil a suporta privirile ei limpeḑĭ. „Sĕrmană femeie!" mormăi el coborînd scările. Apoi îşĭ luà gândul de la dênsa şi sburà cu el la fiul sĕu bolnav.

Caii parochului erau bine hrăniţĭ, dér bĕtrânĭ şi mergeau prea încet. Profesorul şedea cu césornicul în mână. „Vizitiule! Mână mai repede! Trebue sĕ sosim la gară înainte de trenul de Neustadt. Un taler bacşiş, décă sosim la timp!"

Parochul, care se oferi a-l însoţi până la gară şedea ca pe ace. Caii lui nu erau deprinşĭ la asemenea sforţărĭ. Mergeau ei ce mergeau şi érăşĭ reîntrau în trapul lor obicĭnuit. „Nu trebue sĕ fim prea îngrijaţi", îl consola parochul „trenul acesta sosesce de regulă cu întârḑiere".— Firesce „de regulă". De astă-dată însĕ trebuia sĕ fie o escepţie. Când au ridicat priporul, de unde trebuia sĕ cobóră drept la gară, — trenul fluerà tocmai de plecare. Sosiră în gară cu o minută întârḑiere. Trenul părăsise staţia Gralin şi se putea încă vedé şerpuind pe câmpie.

Profesorul gemù ca un leu rănit. Evlaviosul vizitiu înjura în taină. E hei, décă nu era şi părintele în sanie, ar fi mânat el sĕ soséscă tocmai la timp. Aşa s'a dus bacşişul la dracul!

„Când mai plécă vr'un tren?"

„La douĕ-spre-ḑece şi jumĕtate" rĕspunse parochul sfiicios.

„Incă dóuĕ óre! Dumneḑeule!" Involuntar îi veni cuvêntul pe buze, pe care de altmintrea se ferea sĕ-l pronunţe vr'odată.

Sania se oprì la gară. Parochul se coborî şi se desfăşurà din blănĭ. Profesorul şovăia încă.

„Părinte dragă, în cât timp am puté ajunge cu sania?"

„La Neustadt?"

In locul parochului rĕspunse vizitiul, care cunoscea mai bine drumul.

„Ne trebue cel puţin trei ore şi jumĕtate, domnule! Şoseaua este înfundată, zapada este mare".

Aşa-dér mai bine sĕ aştepte trenul, cu care la 1·20 ajunge la Neustadt.

Intrară în sala de aşteptare, o odaie mică cu aer năduşit. Profesorul îşĭ întinse odată figura uriaşă şi respirà greu. Ce sĕ facă aici douĕ ore? Cerù o sticlă de vin roşu şi parochul se aşeḑà cucernic lângă dênsul.

După un restimp se arătà şeful staţiei, care era şi telegrafist în acelaşĭ timp. Avea un aer grav şi fruntea îi era încreţită. El ţinea în mână un formular de depeşă.

„In acest moment sosì o telegramă, domnule profesor. Find-că sunteţi de faţă, pot sĕ vĭ-o predau direct, şi taxa curie

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sâmbătă după încheiarea foii, am primit cu posta următórea convocare tipărită:

Convocare.

Subscrişii convocăm pe delegaţii români ai cercurilor electorale la

Conferenţă electorală,

pe ḑiua de **10 Ianuarie n. 1905** la órele 10 înainte de amiaḑi în oraşul *Sibiiu* în sala cea mare de la hotelul „Impĕratul Romanilor.“

ORDINEA DE ḐI:

1. Luarea unei resoluţiuni asupra situaţiei politice.
2. Alegerea comitetului electoral esecutiv.
3. Propuneri.

Cluşiŭ, 29 Decemvrie 1904.

George Pop de Băsescĭ, m. p.,
Dr. Vasilie Lucaciu m. p.

In exlex.

Cu ḑiua de erĭ, 1 Ianuarie n. 1905 ţéra a întrat érăşĭ in *exlex*, — a treia de la aşa numitul constituţionalism încóce.

Noul an 1905 a venit între auspicii fórte posomorîte. Nu numai că stările generale în ţéră sunt din cele mai triste atât în privinţa economică, cât şi politică, dér de rîndul acesta se mai ridică la orisont şi o campanie electorală din cele mai ameninţătóre, am puté ḑice sângerósă.

Primul *exlex* a fost la anul 1899 sub Banffy, dér a fost de scurtă durată. Banffy a căḑut, căcĭ altfel nicĭ nu se putea în împrejurările şi raporturile parlamentare de atuncĭ.

Al doilea *exlex* a fost în Maiŭ 1903. Guvernului Szell nu i-se votase indemnitatea şi cu ḑiua de 1 Maiŭ urmară stările abnormale. Szell încă a păţit'o ca şi Banffy. După douĕ lunĭ a căḑut şi îi urmà la stăpânire Khuen-Hedervary.

Exlex-ul ce veni cu ḑiua de erĭ, nu se scie cât va dura. A venit în împrejurărĭ mult mai dificile, ca cele douĕ de mai înainte, în timpurĭ de agitaţiunĭ şi lupte politice ne mai pomenit de înverşunate, când abia la începutul lui, trebue sĕ se facă alegerĭ nouĕ dietale.

Cel ce a urmărit cu atenţiune evenimentele ḑilelor din urmă vede, că cadrele partidelor maghiare încep a-se sgudui. Ba décă e sĕ credem, ceea-ce vestesc ḑilnic ḑiarele maghiare, sunt în ajun de a-se nărui păreţii carĭ despărţiau până acum partidele ungurescĭ din opoziţie şi carĭ împiedecaseră contopirea acestor partide într'unul singur. Incetul cu încetul moderaţia politică începe sĕ fie înlocuită cu radicalismul cel mai estrem, basa de la 67 e ameninţată cu rĕsturnare de 48-ismul koşutist.

Şi peste tóte aceste, ca un fel de încoronare a opului, — *exlex-ul.*

Mişcarea electorală.

Ḑiarele ungurescĭ continuă a publica lungi liste de candidaţĭ atât în cercurile din Ungaria propriu ḑisă, cât şi în cele din Transilvania.

In cercul VIII din Budapesta liberalii agită puternic pentru alegerea ministrului *Berzeviczy*. Agitaţiunea se face pe motivul, că Berzeviczy este acela, care a presentat dietei un proiect de lege despre reforma învĕţămĕntului poporal, care este „cetăţuia de salvare a maghiarismului şi un bastion al limbei maghiare“. Introducerea acestui proiect — ḑice apelul, din care un amic ni-a trimis un exemplar — numai obstrucţia a împiedecat'o.

La *Beiuş* — spune „Magyar Szó“ — partidul liberal guvernamental a candidat pe Ioan *Buteanu*, directorul gimnasiului de acolo, „care este un vechiŭ şi probat aderent al partidului liberal“.

Interesant este ceea-ce scrie fóia „activiştilor“ din Orăştie despre cele ce se petrec în cercul *Dobra*. Ómenii stăpânirei — spune numita fóie — şi-au pus de gând sĕ trântéscă pe d-l Vlad la Dobra cu orĭce preţ. In lista electorală pe 1905 au introdus cam 100 inşĭ despre carĭ s'a constatat că nicĭ nu sunt alegĕtorĭ, pe când alegĕtori românĭ au fost lăsaţĭ afară din listă.

Tóte recursele în cestiune au fost respinse.

Cercul *Vinţului* îl cutrieră deputatul guvernamental *Szöcs* P., referentul proiectului Berzeviczy.

Cronicarul sĕptĕmânal al ḑiarului „Bud. Hirlap“ se ocupă-din nou în revista sa din numĕrul de la 1 Ianuarie n. cu atitudinea Românilor în faţa viitórelor alegerĭ. Spune, că Românii nu sunt pregătiţi pentru o campanie electorală. Vorbesce despre „activiştii“ românĭ, carĭ ţin cu orĭ-ce preţ sĕ se arunce în lupta electorală şi insinuă băncile românescĭ, că ele lĭ-ar da ajutóre materiale. Scóte apoi la ivélă ca o apariţiune interesantă împrejurarea, că în mişcarea acésta jócă rol numai partea mai tînĕră a conducĕtorilor naţionalităţilor, pe când bărbaţii mai în vîrstă stau pe lângă pasivitate din punct de vedere al moralului politic. Din causa acésta — ḑice cronicarul — încercările de acum ale candidaţilor din sînul naţionalităţilor nu pot fi considerate de o mişcare seriósă a naţionalităţilor. Este o simplă incercare a generaţiei mai tinere, pe care cei mai în vĕrstă nicĭ n'o încuragiază, nicĭ n'o deploră.

Rĕsboiul ruso-japones.

După cucerirea fortului *Erlungşan*, Japonesii se pregătesc a ataca alte douĕ forturĭ: *Sungşuşan* şi *Iceşan*. Cei din Tokio speréză, că în timp de douĕ sĕptĕmânĭ aceste douĕ forturĭ vor fi cucerite.

Se telegrafiază ḑiarului „Daily Express“ amănunte asupra luptei înspăimântătóre ce s'a dat în jurul fortului Erlungşan, luptă care a durat de la órele 10 diminéţa până la órele 8 séra.

De câte-va lunĭ serviciul de geniu pregătise acest atac construind paralele şi mine umplute cu marĭ cantităţi de dinamită şi cărora le-au dat foc. In timpul bombardărei s'au produs 7 esplosiunĭ, carĭ au făcut spărturĭ colosale în partea principală a fortului.

Sub focul tunurilor de asediu Japonesii luară cu asalt interiorul fortului, ca mĕsură de precauţiune. La órele 4 după amiaḑĭ, bombardarea încetând, Japonesii înaintară în interior până la linia tunurilor de mare calibru. A urmat o luptă teribilă, care a pricinuit marĭ perderĭ Japonesilor, deórece Ruşii au secerat cu focul lor pe năvălitorĭ, din posiţiunĭ protejate. La sfîrşit Ruşii ne mai putênd resista atacului, restul apĕrătorilor fortului, aprópe o treime, s'a retras printr'o galerie acoperită. La órele 7 şi jum. séra Japonesii erau stăpânĭ pe fort, după-ce au pierdut o miie de ómenĭ. Pierderile rusescĭ se ridică la 200 ómenĭ.

*

Agenţia „Reuter“ află, că resultatul atacului general dat contra fortăreţei Port-Arthur şi care atac a început la 25 Decemvrie, este că Japonesii se apropie din ce în ce mai mult de Liaoteşan.

Japonesii sosiţĭ din Dalny spun, că Japonesii au luat, în urma unor repetate atacurĭ de nópte, colina Yanthouban, a cărei stăpânire le dă posibilitatea de a tăia comunicarea între forturile Liaoteşan, la sud şi Itzan şi Antşu la nord.

In timpul unui atac de nópte, panica cuprinse trupele japoneze, carĭ se retraseră în fórte mare desordine.

*

Amiralii *Togo* şi *Kamimura* au sosit în 30 Decemvrie împreună cu statul lor major *în Tokio*. Străḑile capitalei erau frumos decorate cu drapele şi florĭ. La gară admiralii japonesĭ au fost aşteptaţĭ şi salutaţĭ de representanţii împĕratului şi ai împĕrătesei, de miniştri, bărbaţii de stat şi o mulţime imensă de ómenĭ. Numai cu mare greutate sĕrbătoriţii admiralĭ au putut ajunge la trăsura de gală, trimisă de împĕratul. Admiralii au dat mai întâi o visită la departamentul de marină, apoi au fost primiţĭ în audienţă de împĕratul.

SCIRILE ḐILEI.

— 20 Decemvrie v.

Pentru rescumpĕrarea felicitărilor de anul nou au contribuit pentru *masa studenţilor românĭ din Braşov* d-niĭ: Ioan cav. de *Puşcariu* din Bran 10 cor. şi d-l Iosif *Popescu* director de bancă în Reghinul-săsesc 5 cor. Primésca generoşii donatorĭ cele mai căldurose mulţumite. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române din Braşov.*

Statistica învĕţămĕntului privat în România. D-l N. Dumitrescu şeful serviciului statistic în ministerul instrucţiunei publice din Bucurescĭ a publicat de curênd datele statistice relative la învĕţămĕntul privat în România pe anul 1902/3. Numĕrul şcólelelor primare a fost 332, dintre carĭ 151 cu programul statului, frecuentate de 12,692 elevĭ; 78 cu program special frecuentate de 8,692 elevĭ, 80 asile confesionale cu 2,890 elevĭ şi 26 grădinĭ de copii cu 647 elevĭ. Invĕţămĕntul secundar privat a avut 110 stabilimente conţinênd 64 şcolĭ, dintre carĭ 24 de băieţĭ 40 de fete, cu programul statului şi frecuentate de 4,019 elevĭ şi 46 şcolĭ cu program special cu 1,975 elevĭ. Totat 6000 elevĭ. Corpul didactic a fost compus din 2,205 persóne, din carĭ 333 institutorĭ românĭ, 845 profesorĭ românĭ, 631 institutorĭ şi 346 profesorĭ strĕinĭ. In acelaş an la şcólele primare ale statului au fost 466,741 elevĭ primarĭ şi 30,231 secundarĭ.

Un ordin de ḑi al principelui Ferdinand al României. Principele moştenitor Ferdinand al României în calitatea sa de comandant al corpului II de armată a dat un ordin de ḑi prin care înterḑice în mod absolut ofiţerilor acestui corp frecuentarea localurilor de joc, mai departe orĭ-ce joc hasard precum şi frecuentarea orĭ-cărui stabiliment public, afară de acelea, carĭ vor fi indicate de comanda pieţii din Bucurescĭ.

Şcólele congregaţiunei „Notre Dame de Sion“. Ministeriul român al instrucţiunei publice a acordat o autorisaţiune provisorie celor trei şcóle ale congregaţiunei catolice „Notre Dame de Sion“ cu termen până la 31 Decemvrie v., spre a se pune în acord cu legea învĕţămĕntului particular. Acéstă autorisare provisorie este acordată pentru-ca personalul didactic al şcólelor sĕ pótă fi complectat; personalul presentat odată în cererile de autorisare nu posedă titlurĭ suficiente şi n'a fost autorisat decât pentru anumite studii şi în anumite clase.

Scirĭ militare din România. Generalul de brigadă Constantin *Coandă*, secretarul general al ministerului de rĕsboiŭ a fost mutat şi numit în funcţiunea de inspector general al artileriei. Generalul de brigadă Boteanu Mihail, comandantul netăţei Bucurescĭ a fost numit în mod provisoriu în funcţiunea de secretar general al ministeriului de rĕsboiŭ.

Pentru cantina poporală întreţinută de „Crucea Roşie“ au mai contribuit: d-na Luisa Teutsch, vĕduvă de fabricant de licherurĭ 4 cor., d-na Weer, soţia preşed.

---

rului până la Brennek o puteţĭ reclama“ ḑise amploiatul cadenţat.

Steindörfer îi smâncesce din mână telegrama şi cetesce:

Profesor Steindörfer,
Brennek.

Paralisia mimei iminentă.
Pericolul extrem. Veniţĭ grabnic.
ss) *Horsig.*

Parochul se uita peste umĕrul prosorului şi cetì şi el telegrama. El puse mâna pe braţul profesorului şi căuta sĕ-l consoleze cum scia el mai bine cu vorbe din biblie şi cu cuvinte de mângăiere omenéscă scóse dintr'o inimă compătimitóre. D'avalma, cum îi veniau în minte. Profesorul Steindörfer şedea sdrobit şi nu înţelegea absolut nimica. Gândurile lui erau absente. Şeful staţiei stetea şi aştepta, par-că ar avé încă multe de spus. Parochul însĕ îi făcù semn sĕ iésă. După un sfert de oră eşì şi parochul. Socotia, că în asemenea momente e mai bine sĕ lase pe nenorocitul tată singur.

Şi avea dreptate.

Profdsorul şedea cu capul rĕzimat de mâna stângă, ér cu drépta ţinea încleştată marginea mesei şi privind neclintit înaintea sa, părea atrofiat cu desăvîrşire pentru orĭ-ce impresii din afară. Ca apa peste un zagaz, aşa ţişneau cugetele din creerul sĕu, — altele şi altele, tot mai nouĕ, mai sĕlbaticĭ şi mai nemilóse. Simţia formal cum bocăneau şi se frămîntau dinăuntru sub frunte.

Fiul sĕu în agonie!

Ér el, tatăl, medicul, care ar puté sĕ ajute, osêndit sĕ stea aicĭ în neacţiune!

De-odată sărì de pe scaun. Chinurile sufletescĭ erau insuportabile. Acum alerga în lungul salei strîmte ca o fiară închisă într'o cuşcă. Işĭ smâncì blana din cuier şi o îmbrăcà şi trăgêndu-şĭ căciula pe urechĭ eşi pe peron şi se plimba acolo de icĭ până colea. Vêntul îi vâjăia straşnic în urechĭ.

Ii móre fiul, ér el este aicĭ — o distanţă miserabilă de patru mile — şi în neputinţa sa îşĭ încleştà pumnii. Cunósce prea bine pe Horsig, este un medic retrograd. La ceea-ce învĕţase în şcóla veche n'a mai adăogat nimica. N'are sĕ pótă ajuta nimica. O, de ar fi el acolo! El, care a scăpat sute şi mii din ghiarele morţii adesea în ora a un-spre-ḑecea, în ultimul moment! Scrâşnesce din dinţĭ şi se uită ca turbat împrejur, apoi îşĭ ridicà privirea spre cerul cenuşiu. „O tu, cel ce eştĭ acolo sus, — fiul meu! unicul meu fiu! Sĕ-mĭ laşĭ fiul! Auḑĭ tu? Décă eştĭ în adevĕr, şi décă eştĭ atot-puternic şi milostiv, arată-ţĭ puterea! Lasă-l în viéţă până voiŭ sosi eu, şi apoi voiŭ crede în Tine! Atuncĭ am sĕ-ţĭ arăt ceea-ce pot eu! Atuncĭ am sĕ-l smulg din mânile Tale! Uite, cu mânile astea ale mele, cu sciinţa mea şi cu iubirea mea atotputernică de tată!“

Aşa se sbuciuma profesorul, ca un titan, luptându-se cu cel mai puternic d'asupra lui, în tocmai cum s'a luptat odinióră Iacob în obida sufletului sĕu.

Părăsise deja de mult, în nescire, peronul şi o luà rasna pe dibuite prin zăpadă, de-alungul liniei ferate. Şi profesorul lupta înainte lupta uriaşă milenară a creaturei desperate, împotriva invisibilului de sus. Singur, părăsit, pe câmpul acoperit cu zăpadă, — orĭ încotro privesce nu vede decât ceriul şi zăpada, perḑêndu-se în zare şi contopindu-se într'un tot. I-se pare, că umblă sub un clopot de plumb şi că undeva are sĕ dea de marginea clopotului, — şi acolo se va sfirşi totul.

Din aiurările lui îl deştéptă sguduirea şinelor. Tresare. Se opresce. Un tren de marfă fără sfîrşit îi trece pe dinainte.

Işĭ revine în fire, se sparie, se uită la césornic. D'asupra lui vijăe sîrmele telegrafului. Vîntul cântă o melodie grózniсă. Incolo nicĭ un sunet. Departe în dĕrĕtul lui vede edificiul roşu al gării. S'a îndepărtat cale de-o oră. E vremea sĕ se întórcă. La mijlocul drumului întîlnesce pe parochul, care îngrijat, se luase după dênsul. Ii strînge mâna cu atâta putere, încât parochului, cam slăbuţ, îi vine sĕ ţipe.

Sunt liniştit. M'am calmat, amice. Du-te acasă şi veḑĭ de noru-mea. Sĕ o opăcescĭ pe loc, cât numai vei puté. Spune-i, că m'au chemat pe drum la un pacient şi că după amiaḑĭ mĕ voiŭ întórce. Sĕ nu-i spui sub nicĭ un pretext, unde sunt eu şi unde e Franţ Martin. Ar fi în stare, sĕ plece imediat după noi. Şi nu e permis sĕ vie. E prea gingaşă. Trebue sĕ-i păstrăm viéţa, sĕ nu rĕmână copilul fără mamă. Şi fiul meu...“ profesorul îşĭ ridicà capul: „Părinte, décă *cineva* pe lume îl póte salva, sĕ scii, că eu am sĕ-l salvez“.

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

de tribunal 49 buc. de prăjituri; d-na Ant. Altstädter 4 chl. orez, firma Iulius Meinl 50 porțiuni cacao. — Contribuiri ulterióre primesce d-na Frieda Schuell soție de notar.

Teatru maghiar în Bucuresci. Directorul de teatru din Pécs Iosif Nádasy, a făcut înainte de asta cu două săptămâni o escursiune la Bucuresci și după cum este informat „Br. L." a închiriat cu începere de la 18 Maiŭ „Teatrul liric", unde va da deocamdată 15 representațiuni (operete maghiare și piese poporale.) Maghiarii din Bucuresci au primit cu entusiasm acéstă scire și — după cum asigură numita fóie — chiar și publicul român încă se interesézā (!) fórte mult de teatrul maghiar. In Bucuresci au mai dat representații o trupă maghiară înainte cu 50 ani. Incercările recente ale directorilor Tiszay și Szalkai n'au isbutit. „Acum se va încerca Nádassy — dice „Br. L." și dorim ca încercarea acésta temerară să fie încununată cu succes".

Necrolog. Institutul de credit și economii „Sătmăreana" anunță trecerea din viéță a membrului în direcție *Aurel Pelle*, paroch gr. cat. în Pomi în etate de 43 ani.

— Ioan *Câmpianu*, paroch gr. cat. în Frata de Câmpie, preot zelos și activ a repausat în etate de 27 ani.

Concert, teatru și dans. Corul bisericei gr. or. române din *Deva* aranjéză Duminecă în 26 Decemvrie st. v. în sala redutei din Deva o producțiune musicală-teatrală împreunată cu dans. Venitul curat se adauge la fondul pentru ridicarea turnului bisericei gr. or. din Deva.

— Inteligența din *Cetea* arangiéză în 27 Decemvrie st. v. o producțiune teatrală, împreunată cu dans în localul școlei române. Venitul curat este destinat în favorul bibliotecei poporale din Cetea. In pausă se va juca „căluțerul și bătuta" și se va sorta tombola.

— Corul vocal al bisericei gr. cat. din *Săiteni* aranjéză în 8 Ianuarie st. n. un concert împreunat cu teatru și dans. Din venitul curat se vor ajutora elevii săraci cu manuale didactice.

Pregătirile Rusiei. Din Petersburg sosesce confirmarea scirei, că guvernul rusesc a pregătit proectul constituirei unei flote noue de 30 de vase mari de bătălie și de 200 de torpilóre. Acéstă flotă va costa o jumătate de miliard. Vasele se vor construi în șantierele Franciei, Italiei și Germaniei.

Împărțire de haine și încălțăminte la elevii săraci.

Brașov, 2 Ianuarie n. 1904.

In sala cea mare a gimnasiului român a avut loc eri serbarea obicinuită a împărțirei hainelor și încălțămintelor la elevii săraci.

De o serie de ani asist regulat la acéstă serbare, nici-odată însă n'am vĕdut adunat atâta public distins la acest act de caritate, ca eri.

Inainte de deschidere, corul elevilor și al elevelor sub conducerea d-lui învĕțător N. *Stoicovici* a întonat o prea frumósă rugăciune.

Apoi a luat cuvêntul părintele Dr. Vasile *Saftu*, paroch la biserica Sf. Nicolae, care a presidat serbarea, și a pronunțat un scurt și avîntat discurs, exprimând mulțumiri în numele comitetului parochial tuturor factorilor cari au contribuit la realisarea acestei binefaceri. Părintele Saftu mulțumesce înainte de tóte comitetului Reuniunei femeilor române, care a colectat și de astă-dată suma de *539 coróne 35 bani*, din cari s'au îmbrăcat 41 fetițe.

Comitetul actual al parochiei sf. Nicolae din Scheiŭ a votat de data acésta suma considerabilă de *2400 coróne*, din care s'au îmbrăcat 250 elevi și eleve.

Comitetul a instituit o comisiune specială compusă din domnii D. *Lupan*, Andreiŭ *Lupan*, V. *Munteanu-Duloicu*, Fl. *Pernea*, N. *Fuiu* și I. *Pufu*, care a cercetat umblând din casă în casă spre a se convinge, unde este mai mare lipsă de ajutor.

Comisiunea a fost ajutată de d-l industriaș D. *Haler*, care a cercetat, ca materia din care s'au făcut hainele să fie solidă.

Contribuiri speciale au făcut d-l *Eisenstein*, materie pentru 8 rochițe, pe cari le-a cusut gratuit d-na Maria D. Lupan. De asemenea a dăruit și d-na St. *Slinghe* 8 fustișóre cusute gata.

Restul rochițelor au fost cusute prin îngrijirea d-șórei directóre a internatului Carolina *Teclu*, căreia președintele de asemenea îi esprimă mulțumiri.

In sfîrșit îndémnă pe elevi și eleve la purtare bună și să cuprindă în rugăciunile lor dilnice pe generoșii binefăcători, și mai ales pe d-na Agnes *Dușoiu*, care timp de 25 ani a condus reuniunea făcênd mult bine săracilor și care din causă de bólă s'a retras de la conducerea reuniunei.

Din partea comitetului Reuniunei era de față d-na Elena *Săbădeanu*, presidentă, împreună cu damele din comitet: I. T. *Popovici*, *Burduloiu*, *Chicomban*, *Maximilian*, *Navrea*, Maria D. *Lupan* și secretarul d-l profesor *Nastasi*.

Corpul profesoral de la gimnasiu, în frunte cu d-l director Virgil *Oniț*, a fost de față la serbare aprópe în număr complet, de asemenea și corpul didactic de la școlele primare și multe dame și domni.

Serbarea s'a încheiat prin o colindă esecutată cu multă precisiune de corul elevilor.

A fost o serbare frumósă!

Rep,

Pădurile comunelor Brănene.

Bran, în Decemvrie 1904.

Onorată Redacțiune! Am cetit cu multă plăcere și mare atențiune articolii din „Gazeta Transilvaniei" nr. 251 și 252 „*Pădurile comunelor Brănene*" și am așteptat, ca cei chemați să inițieze o acțiune conformă buneler sfaturi, ce le dă Brănenilor autorul acelui articol.

Sfatul ce ni-l dă domnul Pocoiu este dat la timpul suprem, este singurul ce ne póte mântui de mari desastre financiare și calamități actuale. Am așteptat, ca să ia inițiativa d-nii din centrul Branului, adecă cei doi notari comunali, amploiații de la „Parsimonia", dintre cari unul e primar și altul preot, cari convin în fie-care zi și au de a face cu tóte comunele Branului și cu toți primarii. Dér vedem, că nici unul nu se mișcă.

Timpul cel mai potrivit este, acuma iérna, când ómenii sunt pe acasă, și avem mai multe sărbători, cari s'ar puté întrebuința pentru a se aduna tóte representanțele, cel puțin să se facă o încercare. Am solicitat chiar pe unul și altul dintre factorii inteligenți și chemați pentru a începe esecutarea planului. De la acești am aflat, că și ei țin, că numai în modul indicat în articolul lui Pocoiu și primind sfatul, ce ni-l dă, s'ar puté ajuta și delătura miseria ce domnesce în Bran, și am scăpa ca să nu ne înecăm în putina cu unsórea nóstră.

Cu tóte acestea, unul din acești chemați mi-a spus, că notari și primari de géba conchem adunările representanților, căci membrii lor nu se mai adună și nu s'ar mai aduna nici atunci, când s'ar tracta de totala nimicire a Branului, pentru-că sunt disgustați și sătui de adunări, unde membri representanței numai se cértă, fiind-că tot déuna se tractéză de a se pune nóue imposite și sarcini în spinarea poporului.

Asta e causa indiferenței, negligenței și a disgustului. Am ajuns așa departe, că tóte se fac *de nobis sine nobis*. In acéstă negură nu se póte ajuta altfel de cât, décă din oficiu nu se va intreprinde ceva.

Avem în Bran protopretor român. El cunósce destul de bine referințele economice triste din cercul său. El e chemat a influința, ca aceste împrejurări economice și cu deosebire pădurile și pășunile să se administreze așa, în cât se aducă comunelor atât venit, cât e de lipsă pentru administrarea și susținerea lor, și să nu fie silite, ca pentru administrarea și susținerea lor în tot anul să se acopere prin aruncuri de mii de coróne și prin aruncuri comunale impuse asupra locuitorilor.

Intre îndatoririle oficióse ale protopretorului este cea mai de căpetenie îngrijirea de a promova interesul material al locuitorilor prin dispositiuni luate față de înaintarea în economia națională, prin facerea de drumuri comunale, prin acuirarea de armăsari, tauri, mascuri, prin despărțirea pădurilor de pășuni și asignarea lor pentru pășunit, prin îngrijirea bună și acomodată împrejurărilor a pădurilor comunale și alte multe.

Protopretorul, care cred, că a cetit „Gazeta" nr. 251 și 252 din a. c. și sfaturile date de un bine voitor, să nu mai întârdie și să concheme tóte representanțele comunale din Bran la o ședință două séu trei comunale și să aducă cestiunea versărei pe 10 séu 15 ani a pădurilor comunale, apoi în înțelegere cu forestierul reg. din Bran să întreprindă cele de lipsă.

De géba așteptăm noi, ca alții s'o facă acésta. Notarii nu fac, pentru-că n'au autoritate destulă și sunt prea ocupați cu afaceri mai lucrative, preoții nu fac pentru-că sunt comoḑi și egoiști, alții nu sunt cari ar puté-o face, deci numai pe d-l protopretor cade acéstă sarcină. Vom vedé.

Brăneanul.

De la Academia Română.

In ședința de Vineri a Academiei Române d-l Iorga a vorbit despre: *Viața lui Al. Calimach după testamentul său.*

D-l Iorga spune că Calimach a murit la Constantinopol și că testamentul său s'a găsit la C. Lung. Al. Calimach a fost fiul lui Ioan Vodă Calimach și al dómnei Ralița. El e de origine română deși are nume grecesc. Tatăl său a fost representant al Moldovei la Constantinopol unde și Calimach și-a petrecut copilăria și-a făcut studiile. Până la etatea de 20 de ani n'a fost în Moldova. In acest timp tatăl său fù numit Domnul Moldovei și se stabili în Moldova. La bătrânețe Ion Vodă Calimach se retrage la Constantinopol și fù numit Domn al Moldovei Grigorie Calimach fiul său mai mare. Inainte de retragere făcu legătură de rudenie cu familia grecéscă Mavrocordat. Grigore Vodă a fost mazilit ér în locul său fu numit Grigore Ghica. Frații Calimach se retraseră atunci la Constantinopol. Domnia lui Grigore Ghica fu scurtă și Calimachii se întórseră în țéră. Grigore luà domnia. Incepe rĕsboiul între Ruși și Turci și Grigorie fu ucis în urma intrigilor lui Nicolae Șuțu.

Alex. Calimach stătu și el în închisóre și mai târdiu fu numit dragoman, funcție în care a stat 20 ani.

In anul 1785 el ajunge Domnul Moldovei. Atunci era ultima fasă a peirei Poloniei și Moldova era plină de refugiați poloni. Din causa cererei Rușilor și Austriacilor de a isgoni pe acești refugiați, domnia îi era fórte neliniștită și de aceea el ceru să fie rechemat la Constantinopol, ceea-ce i se îndeplini. Testamentul lui Al. Calimach datéză de la 1810.

In cercurile grecesci este legenda, că mórtea lui Alexandru a fost fórte tragică. Și anume, pe timpul revoluțiunei grecesci, în anul 1821, fiii lui au fost arestați și trimiși în exil unde au fost uciși. Alexandru la aflarea acestor vești, móre de durere.

Monumentele nóstre.

Joi séra, s'a inaugurat la Atheneul Român din Bucuresci seria conferințelor din anul acesta, prin interesanta conferință a d-lui Gr. Tocilescu: „*Monumentele nóstre*".

Conferențiarul face istoricul întemeierii Atheneului, în diua de 28 Ianuarie 1865, de către regretatul C. Exarcu, și arată apoi care trebue să fie devisa acestui Atheneu, cât și în linii generale activitatea lui, luptătorii lui și însemnătatea operilor sale.

Apoi după ce a făcut un scurt panegeric al ilustrului bărbat Ionescu-Gion, întră în fondul conferinței, pomenind despre comisia monumentelor istorice, întemeiată în 1892, cât și despre munca ei. Arată în continuare, că monumentele din România se împart în două: publice, ca bisericile de mir, și altele de cari statul nu póte să se ocupe, și cele istorice, pe care statul trebue să le restaureze.

Face apoi clasificația monumentelor istorice, făcute în tóte epocile, anume: cea romană, barbară și din vremurile vechi ale României, împărțindu-le în mai multe categorii; arată apoi că monumentele istorice sunt în număr de 65, rĕspândite în tóte județele repartițiate: 21 biserici, 37 mănăstiri, 3 mitropolii și o episcopie la Roman: ér în total 600 monumente de tot felul, publice și istorice,

Pune în vedere apoi importanța restaurărilor acestor monumente, deplângênd însă că nu s'au luat mijlócele spre a se opri distrugerea și ruinarea unora; arată apoi diferite cause cari au făcut ca atâtea odóre scumpe să fie nimicite, după cum se vede din descrierea monumentelor din vécul al 16, făcută de Paul Dialectus, prin călĕtoria patriachului Antiochie, în întréga țéră; monumente, ce acum nu mai sunt în ființă, — séu décă dăinuesc sunt ruinate séu altele servesc ca penitenciare.

D-sa încheie rugând pe ori-ce român ca să dea mai multă atenție monumentelor nóstre istorice și să ajute la restaurarea lor.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 2 Ianuarie. Cu ocasiunea felicitărilor de anul nou es, primate de către partidul liberal-șeful partidului contele Tisza a ținu un discurs fulminant împotriva mit norității, care are veleități de dictatură și a atacat pe disidenți.

Budapesta, 2 Ianuarie. Partidul nou și cel poporal a decis să rĕmână fideli partidului de la 1867.

Tokio, 2 Ianuarie. Japonesii au ocupat fortul 2 și fortul Palungșan.

Diverse.

O flóre care nu móre. Un horticultor american a descoperit o nouă flóre, pe care a botezat'o „steaua australiană". Acéstă flóre presentă o particularitate curióșă și interesantă, ea nu se vestejesce nici-odată.

„ALBINA" institut de credit și de economii
Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Dec. 1904.

Intrate:

Numĕrar cu 1 Dec. 1904.	Cor.	31,963·17
Depuneri spre fructificare	„	184,681·47
Cambii rescumpĕrate . .	„	287,810·50
Conturi curente	„	15,929·93
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi . . .	„	18,202·17
Imprumuturi pe producte .	„	9·18
Monetă	„	1,928·78
Comisiuni, cupóne și efecte	„	7,028·60
Bănci	„	313,317·69
Interese și provisiuni . .	„	19,741·23
Diverse	„	218,037·63
	Cor.	1.098,650·35

Eșite:

Depuneri spre fructificare .	Cor.	205,188·75
Cambii escomptate . . .	„	315,985·72
Conto curent	„	7,525·50
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„	27,113·—
Imprumuturi pe producte .	„	—·—
Monetă	„	7,674·17
Comisiuni, cupóne și efecte	„	10,152·34
Interese și provisiuni . .	„	1,620·73
Spese și salare	„	4,252·31
Bănci	„	256 585·64
Diverse	„	232,846·05
Numĕrar cu 31 Dec. 1904	„	29,706·14
	Cor.	1.098 650·35

Dr. N. Vecerdea, dirigent. **Cornel Aisĕr Săvuleanu**, cassar.
Iosif Oncioiŭ, contabil.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Călindarul Plugarului.

In editura tipografiei A. *Mureșianu* a apărut **„Călindarul Plugarului“** pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta — al treispredecelea al esistenței sale — *„Călindarul Plugarului“*, fidel numelui său, întră în casele cărturarilor și ómenilor noștri de la sate și orașe, ca prin învățăturile și povețele din ramura economiei să le îmbogățéscă cunoscințele și să-i îndemne la muncă rațională, servindu-le tot-odată de călăuză în viața practică. In afară de acésta cei cari se vor grăbi a-și procura *„Călindarul Plugarului“*, vor mai avé prilegiu de a-și petrece câte-va óre vesele și senine, cetind bucățile alese și instructive din partea literară și distractivă, anecdote în prosă și versuri, glume, povețe și diverse.

Conținutul *„Călindarului Plugarului“* este următorul:

— O ilustrațiune representând vechea cetate a Huniadeștilor. Cronologia anului. — Regentul anului. — Sărbătorile și alte ḑile schimbătóre. — Calculul sărbătorilor mai mari. — Posturile. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 luni ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturi despre lucrările, ce are să le facă economul, care ține să-și pórte economia după tóte cerințele. — Taxele telegramelor și postale. — Taxele pentru pachete și pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau îndrumări cu privire la regulele de observat la trimiterea de scrisori, bani și pachete. — In rubrica despre timbre și taxă, se arată, ce anume timbre și taxe se cer la tot felul de petițiuni, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e și de rêndul acesta fórte bogată. După datele oficióse și de nou îndreptate și publicate de ministeriul de comerciu, se arată têrgurile libere din Ardeal, Bănat și țéra ungurésca, cu observațiunile necesare; apoi têrgurile din Bucovina și Ungaria, precum și têrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călindarului cuprinde următórele articole din ramura economiei: *Cunóscerea pământului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura rațională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Ingrijirea și pregătirea pământului în școla de pomi*, de A. Boldor; *Cultura macului*.

In *partea literară* se publică: *„Grosița, care i-a adus noroc“*. o frumósă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniță); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; Legenda »*Stefan cel Mare și îngerii*«. Urméză *Anecdote poporale și Glume*, de Marion, Speranță și alți scriitori, în versuri și prosă.

Se publică apoi *Povețe* interesante și instructive pentru viéța economică și casnică. Câte-va *sfaturi din ale bucătăriei și Diverse*.

Partea restantă cuprinde anunțuri pe mai multe pagini.

Călindarul Plugarului costă esemplarul **44 bani** + porto, și se vinde la Tipografia A. *Mureșianu* Brașov. Abonații diarului nostru pot să procure călindarul și de-odată cu reînoirea abonamentului la fóia nóstră.

Nr. 10489 1904.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la fassionarea venitelor din camete și rente.

Venitele, cari cad sub darea de camete și darea de rentă trebue fassionate din partea celor ce le folosesc séu din partea persónelor morale până în 15 Ianuarie 1905.

Obiect pentru darea de camete și rentă formézā ori-ce avere, care nu e supusă nici mijlocit, nici direct la dare, nici de pământ, nici de casă nici de câștig, precum la darea, care au să o plătéscă întreprinderile și reuniunile, cari sunt obligate a depune socotélă publică, cu deosebire formézā obiect pentru dare de camete și rente totsoiul de camete, quote și dividende cari le primesce vre-un locuitor al acestei țări (individ séu persónă morală) din următórele isvóre de venit, anume:

a) Din rente viagere fie din téră sau streinătate, din provederi pentru starea de revisuire sau din rente pentru rudenii.

b) Din capitale asigurate prin amanete sau întabulare sau prin simple obligațiuni, cambii sau și alt soi de contracte dacă banii sunt dati împrumut fie în țară sau în străinătate, tot asemené și din capitale fideicomisionale, familiare sau fundaționale.

c) Din drepturi ce sunt incorporate pe pământuri din țară, cari însă nu sunt supuse dării de pământ.

d) Din acții din téri streine fie fonciere, urbane industriale sau comerciale.

e) Din obligațiuni de stat, sau

f) obligațiuni de ale comitatelor, dacă nu-s eliberate de dare prin vre-o lege specială.

g) Din venitele, ce le trag pe basa de avisuri, cărticele de depuneri, alte documente de depuneri sau pe basa de contocurenturi după banii depuși spre fructificare la institute de credit, cari pe basa statutelor lor primesc și depuneri, mai departe la case de păstrare și la tóte institutele de credit, cari fac și afaceri de păstrare de bani.

Contribuabilii sunt scutiți de a face fasiuni despre venitele din următórele capitale, anume:

a) din obligațiunile de stat numite mai sus.

b) din cametele după obligațiunile de prioritate supuse dării.

c) Din cametele capitalelor asigurate pe întabulare cari le-au împrumutat întreprinderile și reuniunile obligate de a da socoteală publică.

Daré de camétă după aceste camete le plătește în casul a) Statul, în casul b) și c) societatea care plătesce caméta o detrage din caméta ce o plătesce celui ce trage caméta și o transpune la perceptorat.

Venitul din capitalele aședate la institute de bani menționate sub g) proprietarii acestor bani de asemenea nu-s obligați a face fasiuni.

Pentru aceasta însă institutele de bani sunt datóre:

a) A arăta suma cametelor plătite după capitale a-le arăta la fie-care pătrar de an în Martie, Iunie, Septemvrie și Decemvrie.

b) a arăta la perceptoratul resgesc suma cametelor capitalisate tot la jumătate de an și tot-odată a-și trimite darea ce cade pe acele camete, sunt îndreptățite a reținea din cametile plătite sau capitalisate suma dării plătite.

Fiind-că darea de camete și rente este a-se statori tot-deauna pe basa cametelor folosite în anul ce premerge anului de dăjduit: de aceea pentru statorirea dării pe 1905 trebue fasionat venitul de camete și rente din anul 1904.

Darea de camete și rente se statoresce pentru contribuabil totdeauna în localitatea unde-și are locuința permanentă.

Contribuabilii cari isvórele lor supuse dării de camete și rente le fasionează cu intenție de a prescurta Statul în venitele sale — fie în scris seau verbal — seau cari ascund isvórele lor de venit prin acea că séu le retac seau spun mai putin: se pedepsesc în sensul art. de lege XLIV din 1883 § 100.

Brassó, luna Decemvre 1904.

Perceptoratul orășenesc.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAȚIUNE

referitóre la sarcinele de pe case și pământuri cari sunt a-se scădea la statorirea dării supletorie după venitul general.

Dare supletorie după venit general se plătesce:

a) 30 perțente pământuri, după casele supuse dării de chirie, după dările directe de stat prescrise pe anul curent și după aruncul pentru rescumpărarea pământului.

b) 40% după casele, cari plătesc dare după classe.

c) 20% după case și pământuri, cari beneficiéză de liberarea de dare, perțentele se socotesc după suma de dare, care ar fi trebuit să se plătéscă sub numirea de venit general și arunc pentru rescumpărare, decă proprietatea nu ar avea beneficii de a fi liberă de dare pe un timp óreși-care.

Proprietarului de casă séu de pământ, a cărui proprietate este îngreunată cu împrumuturi, în sensul articolului de lege XLVI § 13 i-s'a dat următorul beneficiu:

a) I-se scade proprietarului 10% din caméta de pe un an ce a plătit'o după suma capitalului încă neplătit până la finea anului precedent, dér acésta numai în casul décă și datoria și și cametele sunt întabulate.

b) La împrumuturi luate de la institute de bani, cu condițiuni de a replăti capitalul în mai mulți ani în sume fixate, camăta se socotesce socotindu-se cât cade pe un an în sensul cametelor statorite în contract décă împrumutul se replătesce nu la începutul anului ci în decursul aceluia atunci se va socoti caméta anuală proporțional după cametele din anul prim și cel din urmă și așa i-se va statori venitul anual general.

Cametele ce se plătesc după dările statului întabulate nu se subtrag la statorirea dării pentru venit general. (1883 XLVI. § 16).

Din dispositiunea luată sub a) se vede limpede, că basa scăderii séu a subtragerii o formézā acea sumă de camétă anuală, care se plătesce după restul de capital rămas neplătit la finea anului ce premerge anului în care se statoresce darea. Dér décă un proprietar de pământ în luna lui Ianuarie 1906 a luat un împrumut de 100.000 coróne de la un privat și din aceata până la 15 Decemvrie a replătit 60.000 coróne, atunci basa scăderii séu a subtragerii pe anul 1907 o formézā 10% din cametele ce se plătesc după restul capitalului de 40.000 coróne neplătit încă la finea lui Dec. 1906.

Acéstā procedură însă se referesce numai la împrumuturile îndatinate mentionate în alineatul a), pentru-că acestea se deosebesc în mod evident de împrumuturile luate dela institute cu condiții de plată speciale.

Și anume pentru institute de credit, cari dau împrumuturi la statorirea venitului general se observă următórele:

aa) Cametele după împrumuturile ce se dau cu replătire într'un număr anumit de ani se socotesc pe întréga durată a anilor și apoi drept cassată se acea sumă, care cade pe un an socotită după perțentul de camétă pus în contract pentru un an.

bb) Din caméta ce cade pe anul de dare — nu pe anul precedent — se iau 10% și în modul acesta se îndeplinesce acest beneficiu și la împrumuturile, care se'ncep în decursul anului (1891 41.187 P. M. R. 1891 P. K.)

Observăm la acest loc, că sub cuvêntul camétă la statorirea dării după venitul general, înțelegem acea camétă, care o plătesce institutul după împrumutul original și o petrece și în cărticica partidei cu un perțent óre-care fixat, nu póte forma însă basă pentru scădere, ceea-ce se plătesce la institut pentru replătire din capital séu sumele ce se detrag partidelor din partea institutelor sub titlul de administrație (1893. Ord. M. Fin. 28058 P. K. 1893 Nr. 13).

Fassiunea trebue dată la primăria comunală (perceptoratul orășenesc) în anul de dăjduire și anume de la 1—31 Ianuarie.

Fasiuni întrate mai târdiu în sensul ord. M. Fin. 21275 din 1897 Martie 23 publicată în P. K. nr. 10 numai pe calea justificării se pot valora și acésta numai décă se dovedesce că întârzierea s'a întîmplat dintr'o causă neîncunjurabilă.

Despre fasiunea presentată se dă adeverință, care servesce drept dovadă.

Escepțiuni fac casurile menționate sub b), pentru-că acei plătitori de dare, cari i-au împrumuturi de la vr'un institut și-l întabuléză după terminul pentru fassionări, au dreptul în termin de 30 de ḑile după întabulare să arete la direcțiunea financiară, că prin prescrierea dării înainte de întîmplata întabulare a împrumutului, i-s'a făcut nedreptate și cere îndreptare.

Toți plătitorii de dare, cari cu intenție umblă să păgubéscă erariul în cestia dării de venit general arătând datorii neîntabulate, comit transgresiune și se vor pedepsi.

Brassó, 1904 luna Decemvrie.

Perceptoratul orășenesc.

Coğnac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.
Reprezentan-ța generală Ruda & Blockmann Budapest.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj